

Hegyi tanár úr motorja és a tatai piarista rendház 1950. évi felszámolása ^[1]

1950 nyarán számos magyarországi kolostort szálltak meg az Államvédelmi Hatóság emberei, köztük június 18-ának éjszakáján a piaristák tatai rendházát is. Az elhurcolt szerzetesek ingóságainak jó része eltűnt, így Hegyi Ferenc piarista tanár NSU motorja is. A források azt a harcot mutatják be, amit Hegyi Ferenc motorja visszaszerzéséért, illetve a kártérítésért folytatott. A történet különlegességét az adja, hogy egy deportált és megvert szerzetes kártérítést kapjon az állami hatóságok által elherdált vagyonából, ami aligha esett mással az 1950-es években.

Bevezetés

1950 júniusában és júliusában számos magyarországi kolostort és szálltak meg az Államvédelmi Hatóság emberei, köztük június 18-ának éjszakáján a piaristák tatai rendházát is. A szobáikból összegyűjtött szerzeteseknek egy-egy névre szóló kilakoltatási határozatot adtak át, majd teherautóra rakták őket és még az éjszaka folyamán új kényszertartózkodási helyükre szállították őket. A tatai és a mosonmagyaróvári piaristák az újhatvani ferences kolostorba kerültek, ahol másnap, június 19-én, a magyarországi szerzetesrendek 1950. évi felszámolásának legvéresebb eseményeire került sor. A hatvaniak ugyanis a piaristák megérkezése után (joggal) félték attól, hogy az ottani ferenceseket is el fogják hurcolni. Ezért a spontán összeverődött, illetve tudatosan provokált tüntetők egész nap, sőt éjszaka is a rendház előtt virrasztottak. Végül éjjel után a Budapestről és Miskolcra érkezett ávósok Péter Gábor személyes irányításával megrohanták és szétszórták a tömeget, majd betörték a rendházba. A ferenceseket kegyetlen módon az Andrassy út 60-ba hurcolták, a piaristákat pedig helyben verték meg. Utóbbiak közül a legtöbb ütéset a debreceni kereskedelmi szakközépiskola egykori igazgatója, dr. Hegyi Ferenc kapta, aki Magyar István rendtársával együtt a bejárat melletti könyvtárszoba földjén aludt, ott, ahová a ferenceseket összegyűjtötték. Hegyi Ferencnek többek között egyik veséjét is leverték, úgyhogy még aznap meg kellett őt műteni a budapesti Szabolcs utcai kórházban (akkori nevén Pesti Izraelita Hitközségi Kórház).

Hegyi Ferenc 1912-ben született (az 1947-ben Tatabányához csatolt) Felsőgallán, Gorencz Ferenc néven. (Nevét 1935-ben változtatta meg.) Apja, aki a tatabányai szénbányák iszapoló és lömestereként dolgozott, szlovén, anyja pedig lengyel származású volt. A család fiai közül ketten szintén bányászok lettek, a harmadik pedig érettségi után a piarista rend tagjai közé lépett. Piarista növendékként végezte el a Pázmány Péter Tudományegyetemet, ahol 1938-ban magyar és német szakos tanári diplomát szerzett és ettől az évtől már a debreceni piarista gimnáziumban és annak éppen akkor alapított kereskedelmi tagozatán tanított. A debreceni egyetemen szerezte meg a doktori címet is 1939-ben Pálóczi Horváth Ádámról írott munkájával. Miután 1939/1940-ben a budapesti Műegyetemen gazdasági szaktanári képesítést szerzett, ismét Debrecenbe került, de immár csak a kereskedelmi iskolában működött, amelynek 1947-ben igazgatója is lett, igaz mindössze egy évre, mert 1948-ban az iskolát államosították. 1948. június 19-én ugyan a Kereskedelmi Minisztérium újból kinevezte őt az immár állami iskola igazgatójának, de ő a megbízást szerzetesi fogadalmára hivatkozva visszautasította. 1948 szeptemberében tehát visszatért szülőföldjére, a tatai rendházba, ahol a győri püspök a novemberes Környére nevezte ki káplánnak és általános iskolai hitoktatónak. (Hitoktatói működését azonban az iskola minisztériumi rendeletre hivatkozva már november 19-én megszüntette).

Hegyi Ferenc egész életében szívesen motorozott és a tatai rendháztól 10 km-re fekvő Környére is motorral járt lelkipásztorkodni. Ezért vett 1949. augusztus 3-án Győrben 2000 forintért egy NSU motorkerékpárt, amely föltehetően egy NSU Quick típusú, 97 cm³-es, kétütemű jármű volt. Ezt a típust 1936-1940 és 1945-1953 között is gyártották a németországi Neckar-Sulm-ban, mivel azonban ez a nyugati megszálási zónában fekvűt, Hegyi Ferenc motorkerékpárja föltehetően még 1940 előtt készült. Ez a motor lesz tehát a továbbiakban történetünk egyik főszereplője. 1950-ben ugyanis, amikor Hegyi Ferencet az ávó Hatvanba, majd a Szabolcs utcai kórházba vitette, a motorkerékpár a szerzetesek többi ingóságával együtt a tatai rendházban maradt.

[2]

Hegyi Ferenc 1950. szeptember 26-án hagyhatta el a Szabolcs utcai kórházat. Eközben került sor az állam és egyház közötti megegyezésre, amelynek értelmében a piarista rend visszakapta, illetve megtarthatta budapesti és kecskeméti iskoláját és ehhez tartozó rendházait. A két iskolában a mintegy háromszáz piaristának azonban csak kevesebb, mint harmada kapott munkát, a többieknek el kellett hagyniuk a hivatalos rendi keretet. Hegyi Ferenc azok közé tartozott, akik a budapesti piarista gimnázium tanárai lehettek, azonban - mivel jól tudott lengyelül is - eredeti szakjai mellett az orosz nyelvet is tanítania kellett. 1955-ben tehát megszerezte az orosz tanári diplomát is és - a hittudományi akadémiai némettanítás mellett -1975-ig a budapesti Piarista Gimnázium - a diákok körében szigorúságáról híres - nyelvtanára volt. 1983-ban hunyt el Budapesten.

Amikor 1950. június 18-án éjszaka a piaristák elhagyták a tatai rendházat, mindenki csak legföljebb 20 kg, sebtében összecsomagolt holmit vihetett magával. Az állam és egyház közötti, 1950. augusztusi és szeptemberi tárgyalások eredményeképpen azonban a szerzetesek elvileg visszakaphatták személyi ingóságait. A gyakorlatban azonban a lefoglalt kolostorokból kevés érték került vissza a tulajdonosokhoz, többek között Hegyi Ferenc NSU motorja sem.

A többi, többnyire örökre eltűnt jószággal szemben azonban Hegyi Ferencnek - minden bizonnyal Tatabányán élő testvérei révén - 1953 nyarán sikerült megtudnia, hogy a motor Weber János tatabányai lakosnál található, aki azt a tatai rendház ingóságainak kezelésével megbízott megyei Munkaerőgazdálkodási Osztály egyik alkalmazottjától vásárolta 1600 forintért. Hegyi Ferenc figyelmeztette Weber, hogy a motornak nem tiszta az eredete, mert forgalmi engedélye és igazolólapja még mindig nála található. Weber tehát, hogy ne veszítsen az üzleten, továbbadta a motort, majd a hasonló helyzetbe került új tulajdonosok is hasonlóképpen cselekedtek. Végül a papírok nélküli jármű rendszámabláját 1954 júliusában a közlekedési rendőrség bevonta és a tulajdonjog tisztázása érdekében Hegyi Ferencet többször is kihallgatta. A kihallgatások során a közlekedési rendőrség jóvoltából Hegyi Ferenc még ahhoz az adásvételi szerződéshez is hozzájutott, amellyel a tatai volt rendház javait kezelő Megyei Tanács Végrehajtóbizottsága (VB) Munkaerőgazdálkodási Osztálya 1951 nyarán a motort eladta.

A bűnügyi rendőrség azonban Hegyi Ferenc 1954. július 14-én kelt beadványa ellenére sem akart az ügyben nyomozást indítani. Hegyi ezért 1954 novemberében újabb panaszt nyújtott be, méghozzá ezúttal párhuzamosan a Tatai Járási Ügyészséghez, a Legfőbb Államügyészséghez és a Minisztertanács Elnökéhez. Ennek hatására végre elindult a nyomozás, majd a büntetőper a Hegyi Ferenc motorjának eladásáért felelős tanácsi alkalmazott, Z. X. munkaerőgazdálkodási osztályvezető ellen. (Aki egyébként 1950-1952 között az akkor létrejött osztály első vezetője volt.) A per során Hegyi Ferencnek és a Megyei Tanács VB-nak sikerült megegyeznie 3000 Ft kártérítésnek, valamint ezen összeg öt és fél évi kamatainak, tehát összesen 3825 forintnak a kifizetéséről. A kártérítés egy jelentős részét, 1200 Ft-ot Z. X. vállalta, aki azonban a bírósági ítéletől így sem menekült meg. 1956. január 18-án hivatali sikkasztásért féléves börtönbüntetésre ítélték, igaz úgy, hogy az 1953-ban hozott közkegyelmi rendelet révén ennek minden következményétől mentesült.

A történet különlegességét végső soron az adja, hogy hasonló eset, tehát hogy egy "közveszélyesnek" nyilvánított, deportált és megvert szerzetes kártérítést kapjon az állami hatóságok által elherdált vagyonából, aligha esett meg egyszer az 1950-es években Magyarországon. Talán ennek az ügynek is voltak Hegyi Ferenc (és jogi tanácsadója, aki föltehetően a 21. sz. iratban említett és tanúként is föltűnő Kovács Lajos ügyvéd lehetett) bátorságánál és szívósságánál fontosabb mozgatórugói. Ezeket azonban egyelőre csak találgathatjuk. Bizonyosan közrejátszott például Hegyi Ferenc ügyében az a körülmény, hogy az 1950-es években az ügyészségeknek és az állami ellenőrzési szerveknek különös hangsúlyt kellett fektetnie a tanácsi dolgozók gazdasági visszaéléseire. Részben emiatt kellett 1954-től a lakossági bejelentésekről szóló törvénynek megfelelően a Komárom Megyei Tanácsnál is panaszírodát fölláttatni. Hegyi Ferencnek pedig azáltal, hogy saját ügye egyúttal a közvagyon elleni vétségnek is minősült, sikerült olyan hírokat is megpengetnie, amelyre a kommunista apparátus is érzékeny volt.

Az itt közölt iratokat a Magyar Piarista Rendtartomány Központi Levéltára (MPRKL), valamint a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltára (KEMÖL) őrizte meg. Az utóbbi iratok kutatásában nyújtott segítségért Csombor Erzsébetnek és Erdélyi Szabolcsnak tartozok köszönettel.

Források

1.

Adásvételi szerződés motorkerékpár vásárlásáról ifj. Varga József és Hegyi Ferenc között Győr, 1949. augusztus 3.

Adásvételi szerződés,

mely szerint ifj. Varga József műszerész mester a mai napon eladtam saját tulajdonomat képező NSU márkájú 469735. alváz és motorszámú 100 ccm-es kismotoromat vizsgálatlanul, de a MOGÚRT [Magyar Országos Gépkocsi Üzemi Részvénytársaság] gépjármű-eladási igazolványával ellátott (91239. szám, 1948. április hó 20-án kelt) és számlával igazolt tulajdonjoggal. A kölcsönösen megállapított vételár Ft. 2000. azaz kétezer forint, mely összegből Ft. 1800-ot ezennel felvettem, a fennmaradó összeget pedig 1949. augusztus hó 15-ig vevő köteles megfizetni. Késedelmes fizetés esetén a törvényes kamatot felszámítom.

Vevő: dr. Hegyi Ferenc, Környe, Komárom megye.

Minden költséget, mely a vizsgálással és az átírással jár, [a] vevő sajátjából tartozik fedezni.

A fenti kismotort látott, kipróbált és átvett állapotban vettem meg. Jelen szerződés[et] felolvasás után mint mindenben megegyezőt közösen aláírtuk.

Győr, 1949. augusztus 3.

Előttünk	
Szabó László	Varga József
Jobb László	mint eladó
	Hegyi Ferenc
	mint vevő

A-példány: Magyar Piarista Rendtartomány Központi Levéltára (=MPRKL), Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott tisztázat a vevő, az eladó és a két tanú aláírásával, az eladó bélyegzőjével (ifj. Varga József Győr, Kazinczy u. 1.), továbbá 60 forintos illetékbélyeggel, az adóhivatal bélyegzőjével és kézzel írott jóváhagyásával (Tata, 1949. aug. 10-i dátummal) ellátva. - B-példány: Uo. Egykorú hitelesített másolat.

2.

Adásvételi szerződés motorkerékpár vásárlásáról a Komárom Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága Munkaerőgazdálkodási Osztálya és Jabronka Ferenc között Tatabánya, 1951. máj. 12. / 1951. augusztus 26.

Adásvételi szerződés,

Mely egyrészről a Komárom Megyei Tanács V. B. [Végrehajtó Bizottsága] XII. Munkaerőgazdálkodási Osztálya mint eladó, másrészről Jabronka Ferenc, Tatabánya I. ker. Iskola u. 15. sz. alatti lakos mint vevő között 1951. évi május 12-én az alantiek szerint kötöttet:

- A Komárom Megyei Tanács V. B. Munkaerőgazdálkodási Osztálya a tulajdonában levő 1 db. NSU 947 TRSz rendszámú, váz- és motorszáma 469735, motorkerékpárt eladja Jabronka Ferenc tatabányai lakosnak 1200 Ft, azaz egyezerkétszáz forintért, mely vételárban a fentnevezettek megegyeztek.
- Jabronka Ferenc tatabányai lakos a vételár teljes összegét a mai napon kiegyenlítette, mely vételár kiegyenlítése után a fenti számú 100 cm³ NSU motorkerékpár a tulajdonát képezi.
- A Komárom Megyei Tanács V. B. XII. Munkaerőgazdálkodási Osztálya Jabronka Ferenc tatabányai lakos részére átadja a motorkerékpár igazolványát, melynek átvétele után a motorkerékpár üzemállapotában esetleg beálló javítás eszközölését a vevő tartozik viselni.
- A fenti adásvételi szerződés 3 példányban kötöttet meg, mely szerződést 2 tanú jelenlétében a nevezett eladó valamint vevő aláírásával a mai napon hitelesített.

Tatabánya, 1951. aug. 26.

Simonyi Ferenc tanú	P. H.	Csákváry Lajos eladó
Benedek Elemér tanú		Jabronka Ferenc vevő

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott másolat Hegyi Ferenc 1954. nov. 7-én kelt panaszának (6. sz. irat) 2. sz. mellékleteként

3.

Adásvételi szerződés motorkerékpár vásárlásáról Lencz Antal és Igari Béla között 1954. március 25.

Elismervény

Ezennel elismerem, hogy DB 947 számú százaz NSU kismotorkerékpáromat Igari Bélának 1500 azaz egyezeröttszáz Ft-ért eladtam, amelyet a mai napon kiegyenlített.

Tatabánya, 1954. III. 25.

tanú: Friedmann István Uttó János	eladó: Lencz Antal vevő: Igari Béla
--------------------------------------	--

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott másolat Hegyi Ferenc 1954. nov. 7-én kelt panaszának (6. sz. irat) 3. sz. mellékleteként.

4.

A Komárom Megyei Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának levele Hegyi Ferencnek Tatabánya, 1954. március 31.

Komárom Megyei Rendőrkapitányság
Közlekedésrendészeti Osztály
Tatabánya. Tóth Bucsoki utca.
DB. 947.
Dr. Hegyi Ferencz
Tatabánya
II. Nefelejcs u.

Felhívom az elvtársat, hogy ezen felhívásom készhezvétele[!] után azonnal jöjjön be a fenti hatósághoz a fenti gépjármű ügyében. Hozza magával a frogalmi[!] enedélyt[!], igazolólapot, valamint ezt a felhívást.

Figyelmeztetem, hogy amennyiben ezen felhívásomnak azonnal nem tesz eleget, úgy a gépjármű hatósági jelzéseit bevonom, és a közúti forgalomból kitiltom.

Tatabánya, 1954. március 31.

A rendőrhatalóság részéről.
Mucsi János
Mucsi János rendőr alhadnagy

IV. 11.

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott tiszttazat a Komárom Megyei Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának hosszú és kerek bélyegzőjével, Mucsi János aláírásával.

5.

A Belügyminisztérium Komárom Megyei Főosztályának határozata Hegyi Ferenc panaszáról Tatabánya, 1954. szeptember 28.

B. M. [Belügyminisztérium] Komárom Megyei Főosztály. Vizsgálati Osztály Tatabánya - Újváros. Tel.: 262. Szám: 1904/1954.	1957 Bű1 2215 Felülvizsgáltam. Egyetértek! Tatabánya, 1954. szeptember 29. Kiss István rendőr százados rendőri opp.h.
--	---

Határozat
a nyomozás megtagadásáról.

A B. M. Komárom Megyei Főosztálya megvizsgálta dr. Hegyi Ferenc (szül. Tatabánya, 1912., Budapest VIII. Mikszáth Kálmán-tér 1. sz. alatti lakos, gimnáziumi tanár, volt káplán) által 1954. július hó 14-én tett panaszt, amely azt tartalmazza:

1950. évben Környe községben káplán volt, ahonnan kényszerkitelepitéssel telepítették ki, mivel az egyházi birtokot az állam átvette. Az áttelepités után 2 nappal kórházba került. Itt szerzett tudomást arról, hogy az ingóságai közül a NSU 100 cm3-es DB 947 forgalmi rendszámú motorkerékpárja előtte ismeretlen személynek van kiadva személyi használatra. 1950-ben ingóságait visszakapta, a motorkerékpárt azonban nem. A motorkerékpárt 1953 nyarán Tatabányán Véber[!] János tatabányai lakosnál látta, aki közölte vele, hogy a motort Simonyi Ferencről vásárolta 1600 forintért. A motorkerékpár jelenleg Igari Béla Tatabánya IV. 396. sz. alatti lakosnál van, aki azt Lencz Antaltól vásárolta.

A B. M. Komárom Megyei Főosztály megállapítja, hogy dr. Hegyi Ferenc kitelepitése alkalmával a tulajdonát képező motorkerékpár ismeretlen személy birtokába került. Majd az eltelt évek során gyakran változtatott gazdát. A panaszban feltüntetett birtokosok azonban nem büncselekmény, hanem szabályszerű adás-vétel útján jutottak a motorkerékpár birtokába. Miután nevezett - panasza szerint - tulajdonjogát a birtokában lévő igazoló lappal bizonyítani tudja, így a polgári bíróság útján lehetősége van a tulajdoni per megindítására.

A rendelkezésünkre álló adatokból tehát bírói úton üldözendő cselekmény nem állapítható meg, ezért a Bp. [Bűnvádi perrendtartás] 5. §. 1. bekezdés 1. pontja alapján a B. M. Komárom Megyei Főosztálya úgy

határozott,

hogy a Bp. 90. § 1. bekezdés alapján a nyomozást megtagadja.

A határozat másolatát meg kell küldeni a tatai járási ügyészségnek, továbbá dr. Hegyi Ferenc Budapest VIII. ker. Mikszáth Kálmán tér 1. sz. alatti lakosnak.

A sértett figyelmét a B. M. Komárom Megyei Főosztálya arra hívja fel, hogy a Bp. 136. §-a alapján joga van a határozat ellen a kézbesítéstől számított 8 napon belül az ügyészségen panasszal élni.

Tatabánya, 1954. évi szeptember hó 28-án.

Tarihi Ferenc [?]
rendőrfőhadnagy
vizsgálati osztály vezető

Tatai járási ügyészség.
2215. szám.
Jóváhagyom!
Tata, 1954. okt. hó 4. nap
Berényiné
ügyész

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott tiszttazat, Kiss István, Tarihi Ferenc[?], Berényiné aláírásával és a Tatai Járási Ügyészség körbélyegzőjével ellátva.

6.

Hegyi Ferenc panasz a Tatai Járási Ügyészség nyomozást megtagadó határozata ellen Tatabánya, 1954. november 7.

T. Járási Ügyészség,
Tata

A tatai járási ügyészség által 2215. sz. alatt jóváhagyott folyó év október 4-én kelt (nekem nov. 3-án kézbesített) és a B. M. [Belügyminisztérium] Komárom Megyei Főosztálya Vizsgálati osztályának 1904/1954. sz., nyomozást megtagadó határozata ellen

panasszal élek

alábbi indokaim alapján:

A szóbanforgó határozat rám nézve sérelmes, mert valótlan tényállításokra alapítja hibás következtetését.

A valóságban 1950. június 18-án mint rendtag (és foglalkozásom szerint átmenetileg környei segédlelkész) a tatai piarista rendházban tartózkodtam. Innen ezen a napon "kényszerkitelepitéssel" elvittek, mivel a rendházat az állam lefoglalta. Egyéb ingóságaim közt a rendházban maradt DB 947 forgalmi rendszámú 100 cm3-es NSU motorkerékpárom (az alváz és motor gyári száma 469735). Tatáról való távozásom után két nappal kórházba kerültem, s közel négy hónapig súlyos betegen ott fekvődtem. Időközben az Állam és az Egyház közt létrejött az ismeretes megegyezés, amely egyebek között szorgalmazza a rendházakból eltávoztak személyi ingóságainak visszaadását (lásd az 1. sz. alatt csatolt jegyzőkönyvi kivonatot). Mivel a fenti motorhoz való jogomat a birtokomban maradt "Igazoló-lap"-pal, továbbá a "Gépjármű forgalmi engedély"-lyel és a származási okmányokkal igazolni tudom, érdeklődtem a motorom felől. A még sokáig elhúzódó betegségem és tanári foglalkozásom Budapesthez kötött, mozgásomban gátolt. Így történt, hogy motorkerékpáromat nem kaptam vissza, bár egyéb ingóságaimat igen. 1951 nyarán

megfordultam Tatabányán, és véletlenül megláttam motorkerékpáromat Weber János tatabányai lakosnál, aki azt saját bevallása és az egyidejűleg felmutatott nyugta(!) szerint 1600 Ft-ért Simonyi Ferenc tatabányai lakostól vásárolta. (Simonyi Ferencről megtudtam, hogy a Komárom Megyei Tanács Munkaerőgazdálkodási Osztályának alkalmazottja, és mint ilyen résztvevett a piaristáktól elhagyott tatai rentház ingóságainak rendezésében.) Weber Jánosnak a nálam levő igazoló lappal bebizonyítottam, hogy a motorkerékpár az enyém, ő ahhoz törvénytelen úton jutott. Figyelmeztettem, hogy rendezze az ügyét a rendőrséggel és Simonyi Ferencsel, mert én mint jogos tulajdonos vissza akarom kapni a motort. Ismételtlen kiújuló betegségem, tanári munkám és sorozatos orosz szaktanári vizsgáim meggátoltak abban, hogy Tatabányán további információkat szerezzek. Csak kőszá híreket hallottam a motorom felől. Bízom azonban a közlekedési rendőrség éberségében, és tudtam, hogy előbb-utóbb elfogják a járművet, ha azt valaki továbbra is illegálisan üzemben tartja.

A tatabányai gépjárműkerületi rendőrhatalóság szorgos és alapos vizsgálata eredményeként folyó év július elején értesültem arról, hogy motorom illegálisan forgalomban van. A rendőrség ismételtlen keresett, és az ügyben kihallgatott. A nevezett gépjárműkerületi rendőrhatalóságon fekvő iratokból megállapíthatóan az alábbi tényállás derült ki:

I. 1950 nyarán, a tatai piarista rentház likvidálása idején Horváth József V. B. [Végrehajtó Bizottság] elnökhelyettes Z. X. tatabányai lakos, munkaerőgazdálkodási osztályvezetőnek engedte át a motort használatra.

II. 1951. aug. 26-án Csákvári Lajos tatabányai lakos, a Komárom Megyei Tanács V. B. Munkaerőgazdálkodási Osztályának cégére alatt a fenti motor felett adásvételi szerződést kötött Jabronka Ferenc, Tatabánya I. Iskola u. 15. sz. alatti lakossal. Ennek a szerződésnek a másolatát mellékelem annak illusztrálására, hogy milyen szabálytalan adásvétel útján került a motorkerékpár másokhoz (lásd a 2. sz. mellékletet! - Az eredeti példány a folyó év júl. 14-én kelt panaszomhoz mellékeltem, és a B. M. [Belügyminisztérium] Komárom Megyei osztálya Vizsgálati Osztályához került). A jelen szerződésből az állapítható meg, hogy a Komárom Megyei Tanács V. B. XII. Munkaerőgazdálkodási Osztálya az én tulajdonomat, mint állami tulajdont magánszemélynek eladta. Ez az eljárás jogellenes volt, mert

1. ha a tulajdonomat képező motor valóban állami tulajdonná lett, akkor azt az állam nem adhatta volna el magánszemélynek.
2. a szerződésből megállapíthatóan maga az eladás is szabálytalanul ment végbe, mert bár eladóként a szerződés elején a Komárom Megyei tanács V. B. XII. Munkaerőgazdálkodási Osztálya szerepel, a végén viszont Csákvári Lajos tűnik fel eladóként (Csákvári szintén a Munkaerőgazdálkodási Osztály alkalmazottja, mint a már említett, Z. és Simonyi is).
3. a szerződésen sem bélyeg, sem adóhivatali feljegyzés nem tanúskodik arról, hogy az illetéket lerótták a felek.
4. a szerződés elején a megkötés dátumaként 1951. május 12. szerepel, a végén viszont 1951. augusztus 26.
5. jellemző, hogy a szerződést tanúként aláírta Simonyi Ferenc a fent említett Weber Jánosnak adott nyugtán mint eladó szerepel ugyanezzel a motorkerékpárral kapcsolatban. Legalább is feltehető, hogy bünszövetkezettel állunk szemben, amely visszaél hivatali hatalmával, és az állami közigazgatási apparátust használja fel bűnös céljaihoz. Csákvári és Simonyi tudomásom szerint a közelmúltban más ügygel kapcsolatban bünvádi eljárás alatt voltak.
6. a szerződés hamis adatot tartalmaz a c) pontban, ahol azt mondja, hogy az eladó a vevőnek átadta a motorkerékpár igazolványát. Ezt nem tehetette, hiszen az igazoló lap, a forgalmi könyv és az összes származási irat sosem került ki a kezemből, és most is az íróasztalomban pihen. A szerződésnek ez a hamis adata súlyosan megtévesztette a benne bízókat.

III. Valóban így is történt a továbbiak folyamán. Weber Jánostól kezdve Igari Béláig, akinél a motor most van, még 5 személy vette meg a motorkerékpárt tudatlanság miatt szabálytalanul, és amikor erre rájöttek, kétségbeesetten iparkodtak túladni rajta, hogy pénzüket visszakapják. Hogy milyen "szabályos adásvétel" útján került a jármű egyik kézbe a másikba, azt beszédesen mutatja a 3. sz. melléklet. - Végül is folyó év júliusában a közlekedési rendőrség (Mucsi János alhadnagy, Tatabánya) Igari Bélától bevonta a motorkerékpár forgalmi rendszámabláját. Ugyancsak a közlekedési rendőrség szorgalmazta a bünyői nyomozás megindítását, hogy végre véget vessen a jármű fantasztikus és sötét pályafutásának.

- - -

Így tehát az általam előadott, iratokkal és tanúkkal bizonyítható tényállás szerint - ellentétben a nyomozást megtagadó határozattal - egy alkalommal sem jött létre jogérvényes szerződés; a motorkerékpár tulajdonosa én vagyok, és az a legutolsó üzembentartóig a szabálytalanságok láncolatán jutott el. Ezért kérem a T. Ügyészséget, hogy az eljárást most már ezek szerint folytassa le. - További bűncselekmények meggátolása céljából kérem, hogy a motorkerékpárt továbbra is vonja ki a forgalomból, és az előzetes biztosítási intézkedéseket tegye meg. A jármű iratait a T. Ügyészség kívánságára fel tudom mutatni.

Megjegyezni kívánom, hogy kárigényemet csupán a motorkerékpárt jogtalanul elszűzben eladó, magukat hivatalos minőségükben feltüntetve eljáró állami alkalmazottakkal, illetve munkaadóikkal szemben tartom fenn (a munkaadó szerv minden esetben felelős alkalmazottai magatartásáért). Az általuk megindított bűncselekmények sorozatába kisebb-nagyobb tudatlansággal belekerült, de jóhiszemű kisemberekkel szemben ugyanis méltánytalanul tartom érvényesíteni kárigényemet. - Azért is kérem az eljárást teljes lebonyolítását, mert kárigényem közérdeket is képvisel, amennyiben az eljárás hivatva van demonstrálni, hogy a közlekedési rendészet terén kívánt hivatalos átirási kötelezettség kivétel nélkül mindenkiel szemben fennáll.

Kérésemet tehát a T. Ügyészség, mint a törvény legfőbb őre kell, hogy támogassa.

Tisztelettel

(Dr. Hegyi Ferenc)
a budapesti piarista gimnázium tanára
Budapest VIII. Mikszáth Kálmán tér 1.

1. sz. melléklet
Másolat
Jegyzőkönyv

felvétel a Magyar Népköztársaság kormánya és a Magyar Katolikus Püspöki Kar tagjaiból alakult Paritásos Bizottság 1951. szeptember 19-i ülésén.

Jelen vannak a Magyar Népköztársaság Kormánya részéről: Bognár József belkereskedelmi miniszter, Olt Károly pénzügyminiszter és Jóború Magda közoktatásügyi államtitkár. A magyar katolikus püspöki kar részéről: Dr. Czapik Gyula érsek és dr. Hamvas Endre püspök.

Dr. Czapik Gyula érsek: A rentházak elhagyása során az eltávozott szerzetesek egy része ingóságait nem vitte magával. A személyi ingóságok visszaadása eddig csak részben történt meg...

Határozat: A Paritásos Bizottság utasítja a szociális albizottság elnökét, hogy a Belügyminisztérium a lehetőség határai között törekedjék arra, hogy a személyi ingóságok visszaadassanak...

Budapest, 1954. július hó 12-én

Másolat hitelül:
Szörényi Gábor
vezető

Egyházi Kegydíjasok és Betegek Szeretetszolgálat
Budapest, VIII. Mikszáth K. tér 1.
Tel. 331-714.

mint a Paritásos Bizottság Egyházi Szociális
albizottságának jogutóda

7.

**A Komárom Megyei Tanács VB levele Hegyi Ferencnek
Tatabányán, 1954. november 26.**

Komárom Megye Tanácsának V. B. [Végrehajtó Bizottsága] Elnökétől

Tatabánya - Ujváros

H-1581/1954

Dr. Hegyi Ferenc részére

gimnáziumi tanár
Budapest
Mikszáth K. tér 1.

A Minisztertanács Elnökéhez benyújtott panaszbeadványával kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

Érintkezésbe léptünk a Tatai Járási Ügyészséggel, ahová a B. M. [Belügyminisztérium] Komárom Megyei Főosztálya Vizsgálati Osztályának nyomozást megtagadó határozatával szemben eredeti panaszbeadványát benyújtotta. A Járási Ügyészség közölte velünk, hogy panasza alapján a pótnyomozás lefolytatását elrendelte. Közölte továbbá azt is, hogy a nyomozati anyagot annak idején Önnek rendelkezésére fogja bocsátani abból a célból, hogy motorkerékpárjának visszaadására irányuló igényét polgári bíróság előtt érvényesíthesse.

A fentiek alapján - a folyamatba tett nyomozásra való tekintettel - az ügyben érdemi lépéseket tenni nem áll módunkban, miért is kérjük, hogy az Ügyészség értesítését bevárni és a további lépéseket a nyomozati megállapításoktól függően megtenni szíveskedjék.

Tatabánya, 1954. évi november hó 26-án.

Fábián
(Fábián László)
megbízott V. B. titkár

A-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel Gépelt tisztázat, Fábián László aláírásával és a Komárom Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága körbélyegzőjével ellátva, hátán nov. 28-i postabélyegzővel. - B-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954. Gépelt másodpéldány, hátán a Minisztertanács Titkárságának szóló, ugyanazon a napon kelt levél fogalmazványja, amelynek kíséretében a Komárom Megyei Tanács VB visszaküldte a panaszt (6. sz. irat) és ennek a Hegyi Ferencnek szóló levelének a másolatát.

8. A Komárom Megyei Ügyészség levele Hegyi Ferencnek Esztergom, 1955. március 25.

Komárom Megyei Ügyészség, Esztergom
1954. Bf. 401. sz.

Értesítem, hogy beadott panasza ügyében a nyomozást lefolytattam, a bűncselekmény elkövetőivel szemben [a] Tatabányai Városi Bírósághoz vádiratot nyújtottam be.

Értesítem továbbá, hogy a vádiratban sértettként a Komárom Megyei Tanács Munkaerőgazdálkodási Osztályát jelöltem meg, mivel a terhelt onnan tulajdonította el a motorkerékpárt, így további igényét a motorkerékpárral kapcsolatban kérem a tanácson keresztül intézze el.

Esztergom, 1955. március hó 25.

Horváth István s. k. ügyész
dr. Lányi László s. k. megyei ügyész

A kiadmány hitelélül:
Márkus
kiadó

Dr. Hegyi Ferenc
Budapest VIII.
Mikszáth K. tér 1.

A-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel Gépelt tisztázat a Komárom Megyei Ügyészség körbélyegzőjével, hátán márc. 28-i postabélyegzővel. - B-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954. Gépelt másodpéldány. - C-példány: Uo. Másolat, amelyet ápr. 5-én Hegyi Ferenc küldött a Komárom Megyei Tanács VB-nak. Az ehhez csatolt kísérő levélben kérte a VB elnökét, hogy "szíveskedjék értesíteni, milyen lépéseket hajlandó tenni [...] az ügyvel kapcsolatban".

9. A Komárom Megyei Tanács VB levele a Tatabányai Városi Bíróságnak Tatabánya, 1955. július 1.

Komárom Megye Tanácsa V. B.-tól
Tatabánya-Újváros

Tárgy: Dr. Hegyi Ferenc budapesti lakos panasza

H-1581/2/1954
Városi Bíróságnak!
Tatabánya

Dr. Hegyi Ferenc budapesti lakos 1 drb. motorkerékpár ellenértéke erejéig kártérítési igényvel lépett fel a Megyei Tanács V. B.-val szemben.

Nevezett motorkerékpárja a tatai piarista rendház átadása alkalmával a rendházban maradt ingóságok között volt található. Ezt a motorkerékpárt munkaerőgazdálkodási osztályunk akkori vezetője értékesítette illegitim módon.

Dr. Hegyi Ferenc kérte a Tatai Járási Ügyészségtől ez ügyben a nyomozás bevezetését, az meg is történt és a nyomozás eredményeként a Komárom Megyei Ügyészség 1954. Bf. 401. sz. alatt a nyomozati iratokat vádindítvánnyal áttette a városi ügyészséghez.

Értesülésünk szerint Z. X. és társai ügyében - akik ellen a vádindítvány irányult - a Városi Bíróság a tárgyalást megtartotta.

Tekintettel arra, hogy a tárgyalás anyaga ismeretének hiányában dr. Hegyi Ferenc kártérítési igényével kapcsolatban állást foglalni nem tudok, felkérem Címet, hogy lehetőségéhez mérten az ítélet egy példányát annak közlése mellett, hogy az jogerős-e, hozzánk mielőbb megküldeni szíveskedjék.

Tatabánya, 1955. évi július hó 1-én.

Márai
(Fábián László)
V. B. titkár

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954. Gépelt másodpéldány. - 1955. aug. 15-én a Komárom Megyei Tanács VB újabb, sürgető levelet intézett a tárgyban a Tatabányai Városi Bírósághoz, mivel "megkeresésünkre a mai napig nem kaptunk választ" (uo.).

10. A Tatabányai Városi Bíróság levele a Komárom Megyei Tanács VB-nak Tatabánya, 1955. szeptember 5.

Komárommegyei Tanács V. B. titkárának

Tatabánya

Hivatkozással az ottani H-1581/2/1954. számú megkeresésre értesítem, hogy Z. X. ellen hivatali sikkasztás miatt folyamatba tett bűnügyben a városi bíróság Adorjáni tanácsa 1955. évi május hó 26. napján tárgyalást tartott és azon a vádlott nem jelent meg. A kézbesítő jelentése szerint Tata [lakcím] szám alatt ismeretlen, mert ilyen házszám nincs. Ezért a bíróság nevezett vádlottra nézve lakhelykutatást rendelt el. Annak eredménye szerint a vádlott címe Tata [lakcím]. A másik lakhelykutatás szerint a vádlott címe Tata [lakcím] lakos[!]. A bűnügyben ezidőszerint I. bírói határozat még nem hozott, mert a vádlott címe ismeretlen volt, ezért ítéletkiadmányt küldeni nem lehet. A közeli határnapon hozott határozatról a bíróság a fent hivatkozott megkeresés értelmében ítéletkiadmányt küldeni fog.

Amennyiben Cím a vádlott időközben változtatott címének birtokában van, úgy a tárgyalás megtartása érdekében a legújabb helyes címet haladéktalanul szíveskedjék közölni.

Tatabánya, 1955. évi szeptember hó 5. napján

Szepsey László
dr. Szepsey László s[k]
vezető városi bíró

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954. Gépelt tisztázat a Városi Bíróság pecsétjével. A levél hiányos központosítását pótolva a mondanivalót több mondatra bontottam. Az irat hátán a H-1581/1954. sz. aktára vonatkozó iktatási és hivatali följegyzések, köztük: "Elintézve. Nevezett részére a Megyei Tanács a kártérítést kifizette." - A levélre a VB szeptember 6-án azt válaszolta, hogy "Z. X. lakcíme tudomásunk szerint Tata [lakcím]. Nevezett címe - mivel a Szénbányászati Tröszt dolgozója - onnan bármikor megtudható lett volna" (KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954). - A levél tartalmát a VB ugyanakkor, szept. 6-án Hegyi Ferencsel is közölte: A-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Gépelt tisztázat Komárom Megye Tanácsának Végrehajtó Bizottsága, Panasziroda körbélyegzőjével Fábrián László aláírásával, szeptember 7-i postabélyegzővel. - B-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, Panasziroda, H-1581/1954. Gépelt másolat Fábrián László aláírásával.

11.

Z. X. nyilatkozata Tatabánya, 1955. december 21.

Nyilatkozat.

A Tatabányai Városi Bíróság előtt B.178/1955. szám alatt ellenem társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett hivatali sikkasztás büntette miatt eljárás van folyamatban azért, mert a tatai piaristák államosításakor állami tulajdonba vett, de Hegyi Ferenc piarista tanár személyi tulajdonát tevő[!] motorkerékpárt, mely a vezetésem alatt volt Munkaerőgazdálkodási Osztály használatára adott, 1200 Ft-ért Jabronka Ferenc tatabányai lakosnak eladtam és a vételárat a páncélszekrényben elhelyeztem.

Az eladáskor[!] nem volt tudomásom arról, hogy a tanácsi vagyonhoz tartozó motorkerékpárt szabadkézből eladni nem szabad, holott az eladást az tette indokolta, hogy a motorkerékpár használhatatlan állapotban volt. Eltulajdonítási szándék engem egyáltalán nem vezetett, amit bizonyít, az a körülmény, hogy a vételárat teljes egészében a hivatalos páncélszekrényben helyeztem el. Ebből az 1200 Ft vételárból 900 Ft körüli összeget katonai szolgálatom alatti helyettesem, Csákvári Lajos [az] egyik tanácsi motorkerékpár javítására vizetett[!] ki, melyről nyilván valóan[!] számlát is adtak az osztálynak.

Folyó évi dec. 20. napján megtartott tárgyaláson a Tanács jogi képviselője az iratokból megállapítható és Hegyi Ferenc által 6000 Ft-ban felszámított kárigényt érvényesített, minden közelebbi részletesítés nélkül. Minthogy az iratok tartalmából kiténik az, hogy Hegyi Ferenc a motorkerékpárt 2400 Ft-ért vásárolta és további 600 Ft-ot költött a motor generáloztatására, s azt hosszabb időn át használta, a reális kár [a] 3000 Ft-ot nem haladja meg.

Kétségtelen, hogy a motorkerékpár eladásánál járatlanságból nem jártam el szabályszerűen s ennek következményeit viselni szándékozom s ezért hajlandó vagyok 3000 Ft azaz háromezer forint kártérítést 1956. január 5. napjától kezdődő havi 300 Ft, azaz háromszáz forintos havi részletekben a Komárom Megyei Tanács V.B.-nek megfizetni az eladás napjától járó 5% kamataival együtt[!].

Kérem arra tekintettel, hogy a motorkerékpárt a Tanács Munkaerőgazdálkodási Osztálya több mint egy éven át használta, kérem, hogy a 3000 forint és kamatai kárösszegeből 1800 forintot a Tanács elvállalni szíveskedjék.

Tatabánya, 1955. dec. 21.

előttünk, mint tanúk előtt:

Chonos József	Z. X
Bíth Ernő	Z. X
	Tata, [lakcím]

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-4/1955. Géppel írva, Z. X. és a tanúk sajátkezű aláírásával. A gyakori gépelési félreütéseket és egyszerűbb helyesírási hibákat kijavítottam.

12.

Hegyi Ferenc nyilatkozata Tatabánya, 1955. december 21.

Komárom Megyei Tanács Végrehajtóbizottságának,
Tatabánya

A tatai piarista rentház államosítása alkalmával 1950. jún. 18-án tévedésből állami tulajdonba vették az én személyi tulajdonomat tevő DB 947 rendszámú NSU motorkerékpáromat a hozzávaló szerszámtáskával és egyéb felszerelésekkel.

Ez a motorkerékpár a Komárommegyei Tanács Munkaerőgazdálkodási Osztályának használatába került, majd az osztálynak Z. X. nevű vezetője a kerékpárt 1200 Ft-ért eladta. Minthogy a motorkerékpár személyes tulajdonom volt, így állami tulajdonba nem volt vehető. Kártérítéssel tehát az eladással kapcsolatban a Cím nekem tartozik.

Noha az ügyben megindult bűnvádi eljárás során kárigényemet 6000 Ft-ban jelöltem meg, abból a célból, hogy az ügyre pontot tehessek, hajlandó vagyok 3000, azaz háromezer forintot és ennek 1950. jún. 19-től a kifizetésig járó évi 5%-os kamatait kárigényem teljes és végleges kiegyenlítéséül elfogadni, feltéve, hogy a Cím azt az összeget harminc napon belül kifizeti.

Szíves válaszukat kérve maradok

Tatabánya, 1955. dec. 21

tisztelettel
Dr. Hegyi Ferenc

13.
A Komárom Megyei Tanács VB Titkársága előterjesztése
Tatabánya, 1955. december 27.

Kivonat

Komárom Megye Tanácsa Végrehajtóbizottsága 1955. évi december hó 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből:

"Egyebek

b) Dr. Hegyi Ferenc piarista lelkész kártérítési követelése a Megyei Tanács Végrehajtóbizottságával szemben.

434. sz. végrehajtóbizottsági határozat.

A Végrehajtóbizottság az előterjesztés alapján nevezett részére 3000 Ft kártérítés kifizetéséhez járul hozzá oly értelemben, hogy 1200 Ft-ot Z. X. a megyei tanács volt munkaerőgazdálkodási osztályvezetője a Megyei Tanácsnak visszatérít.

Utasítja a V. B. a titkárság gazdasági csoportját, hogy 3000 Ft. és járuléka erejéig a szükséges fedezetet pótköltségvetés beterjesztése útján biztosítsa.

Határidő: azonnal.

Felelős: Dr. Horváth József elnökhelyettes."

Tatabánya, 1955. évi december hó 28-án.

Horváth
dr. Horváth József
elnökhelyettes

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-4/1955. Horváth József VB-elnökhelyettes aláírásával, az elintézésre és irattározásra vonatkozó feljegyzésekkel, valamint az 1956. jan. 18-án hozott bírósági ítélet (ld. a 18. sz. iratot) rövid kivonatával.

14.
Kivonat a Komárom Megyei Tanács VB ülésének jegyzőkönyvéből
Tatabánya, 1955. december 27.

Kivonat

Komárom Megye Tanácsa Végrehajtóbizottsága 1955. évi december hó 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből:

"Egyebek

b) Dr. Hegyi Ferenc piarista lelkész kártérítési követelése a Megyei Tanács Végrehajtóbizottságával szemben.

434. sz. végrehajtóbizottsági határozat.

A Végrehajtóbizottság az előterjesztés alapján nevezett részére 3000 Ft kártérítés kifizetéséhez járul hozzá oly értelemben, hogy 1200 Ft-ot Z. X. a megyei tanács volt munkaerőgazdálkodási osztályvezetője a Megyei Tanácsnak visszatérít.

Utasítja a V. B. a titkárság gazdasági csoportját, hogy 3000 Ft. és járuléka erejéig a szükséges fedezetet pótköltségvetés beterjesztése útján biztosítsa.

Határidő: azonnal.

Felelős: Dr. Horváth József elnökhelyettes."

Tatabánya, 1955. évi december hó 28-án.

A kivonat hitelül:

Fábián
(Fábián László)
V. B. titkár

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-4/1955. Géppel készült kivonat a KMTVB pecsétjével és Fábián László aláírásával, az 15. sz. irat mellékleteként.

15.
A Komárom Megye Tanács VB elnökének utasítása a Titkárság Gazdasági Csoportjának
Tatabánya, 1955. december 28.

Komárom Megye Tanácsának V.B. Elnökétől
Tatabánya-Újváros
T. 17-4/1955.

Tárgy: Dr. Hegyi Ferenc budapesti lakos kártérítési igénye
Melléklet: 1 darab
Határidő: január 21.

Titkárság Gazdasági Csoportja Vezetőjének!

[A irat eleje összefoglalóan ismerteti az ügy előzményeit a tatai piarista rendház 1955. évi államosításától a Komárom Megyei Tanács 1955. december 27-i határozatáig.]

A határozat alapján felhívom Csoportvezető Elvtársat, hogy a legsürgősebben készítsen pótköltségvetést a kiegyenlítendő 3000 Ft kártérítés, valamint annak évi 5%-os kamatai alapján esedékes - számításunk szerint - 825 Ft-ról, tehát összesen 3825 Ft-ról, és azt jóváhagyás végett terjessze fel a Pénzügyminisztériumhoz.

Az eljárás sürgősségére azzal is felhívom figyelmét, hogy amennyiben a kártérítés 30 napon belül nem nyer kiegyenlítést, úgy Dr. Hegyi Ferenc 6000 Ft-os igényét polgári peres úton érvényesíteni fogja és a pert előreláthatólag meg is nyeri.

Végezetül felhívom, hogy a pótköltségvetés jóváhagyása után az összeg kiegyenlítéséről, majd annak Z. X.-et terhelő 1200 + 330, tehát 1530 Ft-nak Z. X. illetményeiből való levonása és a Megyei Tanács VB főfolyószámlájára való befizetése iránt intézkedjék. Z. X. munkáltatója a Tatabányai Szénbányászati Tröszt.

Tatabánya, 1955. évi december hó 28-án.

Horváth
(Horváth József)
elnökhelyettes

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-4/1955. Horváth József VB-elnökhelyettes aláírásával. Mellékletét ld. a 14. sz. alatt.

16. A Komárom Megyei Tanács VB levele Hegyi Ferencnek Tatabánya, 1956. január 9.

Komárom Megye Tanácsának Végrehajtóbizottsága
Tatabánya-Újváros
T. 17-1/1956. sz.

Tárgy: Kártérítési igénybejelentés elfogadása

dr. Hegyi Ferenc részére
gimnáziumi tanár
Budapest
VIII. Mikszáth K. tér 1.

Értesítem, hogy a múlt év december hó 21-én tett nyilatkozatát, amiben motorkerékpárjának jogtalan igénybevételével kapcsolatos kártérítési igényét 3000 Ft-ban jelölte meg, a Megyei Tanács végrehajtóbizottsága 1955. december hó 27-i végrehajtóbizottsági ülésén elfogadta és utasította a titkárság gazdasági csoportját, hogy az elfogadott összeg és járulékaik kifizetésére szükséges póthitel biztosításáról gondoskodjék.

Tekintettel arra, hogy fenti összeg kifizetése csak az említett pótköltségvetés Pénzügyminisztérium által történt jóváhagyása után történhet meg és ez előre láthatólag a nyilatkozatában jelzett 30 napos várakozási időt meg fogja haladni, arra kérjük, hogy nyilatkozatát oly formában szíveskedjék módosítani, hogy kártérítési igényét a fenti összeg és járulékaiban jelöli meg, amennyiben az 60 napon belül kiegyenlítést nyer.

Tatabánya, 1956. évi január hó 9-én.

Fábián
Schiller István
végrehajtóbizottsági elnökhelyettes

A-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel készült tisztázat Komárom Megye Tanácsának Végrehajtóbizottsága fejléces papírján és körbélyegzőjével, Fábián László aláírásával. - B-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-1/1956. gépelt másodpéldány Fábián László aláírásával.

18. A Tatabányai Városi Bíróság ítélete Z. X. ügyében Tatabánya, 1956. január 18.

A tatabányai városi bíróság.

B. 178/1955/10. szám

A Népköztársaság nevében.

A tatabányai városi bíróság Tatabányán 1956. évi január hó 18. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletét.

A szabadról levő **Z. X.**, aki [hónap] hó [nap] napján Tatabányán született, és Tata [lakcím] alatti lakos, anyagelődő, a Tatabányai Széntröszt Szénzállító és Értékesítő Vállalatnál, magyar állampolgár, nő [felesége neve], 1300 Ft. keresettel rendelkezik, vagyontalan, atyja: [apja neve], anyja: [anyja neve], büntetlen, vádlott **bűnös**: hivatali sikkasztás büntetésében.

A városi bíróság ezért öt: 6 azaz **hat** hónapi börtönbüntetésre **ítéli**.

A vádlott köteles az eddig felmerült 20 Ft, valamint az ezután esetleg felmerülő bűnügyi költséget az államnak megtéríteni.

A bíróság megállapítja, hogy az időközben életbelépett és a közkegyelem gyakorlásáról szóló törvényerejű rendelet értelmében a vádlott mentesül a büntetés és a büntetett előlétehez fűződő hátrányos következményei[!] alól.

Indokolás:

A bíróság a vádlottnak a tárgyaláson tett nyilatkozata, a tárgyaláson kihallgatott Simonyi Ferenc, Csákvári Lajos, Horváth József, Pásztor József, Kovács Lajos, Jablonka[!] Ferenc tanúk vallomása, a tárgyaláson ismertetett iratok és a tárgyalás egyéb adatai alapján a következő tényeket állapította meg.

Z. X. vádlott 31 éves, atyja bányász volt, a vádlott 4 középiskolát végzett, a felszabadulás előtt a bányában segédmunkás volt, a felszabadulás után a Komárommegyei Tanács munkaerőgazdálkodási osztályánál helyezkedett el, majd hozzájárulással a Széntrösztnél levő jelenlegi munkahelyét foglalta el, büntetlen.

Z. X. vádlott 1949. évtől 1952. év február hó végéig[!] a Komárommegyei Tanács XII. számú munkaerőgazdálkodási osztály vezetője volt és ott egy éven keresztül használták az államosított tárgyak közül az osztály részére átadott 1 drb. N.S.U. 100 m3[!] 747. számú [!] motorkerékpárt. Z. X. a meglehetősen használati állapotban levő motorkerékpárt anélkül, hogy az elidegenítéshez a V. B.-határozatot megszerezte volna, eladta. Az eladás célszerűségét ugyan említette Horváth József megyei tanács v. b. elnökhelyettesnek és javítását említette Pásztor József Megyei Tanács titkárnak[!] és erről megbeszélések folytak, azonban az eladáshoz szabályszerű hozzájárulást fellettes[!] szervei nem adtak. A motor eladásával Simonyi Ferenc beosztottját bízta meg, aki megszövegezte a jelentkező Jablonka[!] Ferenc tatabányai lakossal kötött szerződést és eszerint a vételár 1200 Ft. Eladóként Z. X. szerepelt a szerződésben. A vevő a vételárát részletekben fizette meg Simonyi Ferenc kezéhez, aki azt továbbította Z. X.-nek. A befolyt vételárát Z. X. egy páncélszekrénybe helyezte be, ellenben a szükséges adminisztrációt nem végezte el, a befolyt vételárát szabályszerűen nem könyvelték. A pénz további sorsáról felvilágosítást adni az 1954. évben megindult nyomozás során már nem tudott. Adat merült fel arra, hogy kb. 900 Ft. összeget egy más megrongálódott motor javítására használtak fel. Különben Jablonka[!] a motor[!] kifizetése után eladta és az azóta több gazdát cserélt. A motorkerékpár volt tulajdonosa dr. Hegyi Ferenc gimnáziumi tanár, akinél - mint utóbb megállapítást nyert - a motorkerékpárra vonatkozó államosítás tévesen történt és ezért 1955. december hó 28. napján a Komárommegyei Tanács V. B. öt 3000 Ft. összeggel kártalanította és Z. X. kötelezte magát arra, hogy a Megyei Tanácsnak ebből az összegből 1200 Ft-ot megtérít.

A városi ügyész a vádlott ellen a BHÖ [Hatályos Anyagi Büntetőjogi Szabályok Hivatalos Összeállítása] 141. pontban foglalt hivatali sikkasztás büntette miatt emelt vádat a tárgyaláson fenntartotta.

A vádlott bűnösségét annyiban ismerte el, hogy a pénzkezelésre vonatkozó szabályokat nem tartotta be, ellenben tagadta, hogy a motorkerékpár vételárát saját céljaira megtartotta. Beismerte azt, hogy szabályszerű végrehajtóbizottsági határozatot nem eszközölt ki a motorkerékpár elidegenítésére nézve, de előadta, hogy ezt felletteseivel[!] megbeszélte.

A bíróság a vádlott védekezésében felhozottakat büntethetőséget kizáró okként nem fogadta el, mert a vádlott, mint közhivatalnok a kezelésére bízott pénzértékkal bíró motorkerékpárt jogtalanul elidegenítette, a felvett vételárát pedig nem számolta el, így az elidegenítés tényével a terhére rótt bűncselekményt elkövette, ezért a bíróság bűnösségét a vádszerinti büntetben megállapította.

A büntetés kiszabásánál a bíróság a vádlott javára enyhítő körülményként vette büntetlen előéletét, megbánást tanúsító magatartását és azt, hogy a vádlott fellettes[!] szervei közvetve tudomással bírtak a vádlott cselekményeiről és ezért őt hivatali úton abban sem meg nem akadályozták, sem felelősségre nem vonták, sem pedig nem gyakorolták vele szemben a szükséges ellenőrzést. A bűnösségi és veszélyességi körülményekre tekintettel a bíróság a vádlott javára az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztésbüntetést találta arra alkalmasnak, hogy őt megfelelően javítsa és nevelje arra, hogy a hivatalánál fogva teljesítendő cselekményeket a fennálló rendelkezések szorgos figyelembevételével teljesítse és másokat is hasonló bűnös magatartástól visszatartson.

A büntetés kiszabása a BHÖ [Hatályos Anyagi Büntetőjogi Szabályok Hivatalos Összeállítása] 141. pontján, a Btá. [Büntetőtörvénykönyv általános részéről szóló 1950. évi II. törvény] 51. § 2. bek. d. pont alapján történt.

Egyben a bíróság megállapította, hogy az időközben életbelépett, a közkegyelem gyakorlásáról szóló 1953. évi 11. tvr. [törvényerejű rendelet] alapján a vádlott mentesül a büntetés és büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól.

Tatabánya, 1956. évi január hó 18. napján

Vörös Istvánné sk.
ülnök

Dr. Sepsey László sk.
a tanács elnöke

Széplaki József sk.
ülnök

Záradék!

Az ítélet jogerős.

Tatabánya, 1956. évi január hó 20. napján.

Dr. Sepsey László sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelél.
[olvashatalan aláírás]
irodavezető

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-1/1956. Egykorú hitelesített másolat, a Tatabányai Városi Bíróság körbélyegzőjével és az irodavezető aláírásával ellátva.

19. A Komárom Megyei Tanács VB levele Hegyi Ferencnek Tatabánya, 1956. január 21.

Komárom Megye Tanácsának Végrehajtóbizottsága
Tatabánya-Újváros
T. 17-1/2/1956.

Tárgy: Kártérítési igénybejelentés elfogadása

dr. Hegyi Ferenc részére
gimnáziumi tanár
Budapest
VIII. Mikszáth K. tér 1.

Ezúton értesítjük, hogy a Megyei Tanács V. B.-val [Végrehajtó Bizottságával] szemben támasztott kártérítési igényének kiegyenlítését biztosítani hivatott pótköltségvetésünket a Pénzügyminisztérium soronkívül jóváhagyta, ennek következtében mód nyílik arra, hogy az általunk kért várakozási idő lejárta előtt követelését kiegyenlíthessük. Erre pár napon belül kerül sor.

Reméljük, hogy ennek megtörténtével e régen húzódó ügyet véglegesen lezártnak tekinthejük.

Tatabánya, 1956. évi január hó 21-én.

Fábián
Fábián László
V. B. titkár

A-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel készült tisztázat Komárom Megye Tanácsának Végrehajtóbizottsága fejléces papírján és körbélyegzőjével. - B-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-1/1956. Gépelt másodpéldány.

20. Hegyi Ferenc levele a Komárom Megyei Tanács VB-nak Budapest, 1956. február 2.

A Komárom Megyei Tanács VB [Végrehajtó Bizottsága] Titkárságának
Tatabánya-Újváros

Folyó év jan. 21-én kelt, T. 17-1/2/1956. sz. levelükben közöltek tudomásul veszem. Egyúttal közlöm, hogy azóta az Önök által rendelkezésemre átutalt kártérítési összeget,

3825.-
Ft

levonva
jutalék 4.- Ft

költség 3.- Ft

3818.- -ot azaz háromezernolcszáztizenyolc forintot az Országos
Ft Takarékpénztár VIII. kerületi fiókja, Budapest nekem kifizette

Az összeg átvételét köszönettel nyugtázom. Kijelentem, hogy kártérítési igényemet kiegyenlítettnek, és ezzel a régen húzódó ügyet én is lezártam tekintem.

Budapest, 1956. február 2.

Tisztelettel
Dr. Hegyi Ferenc
(Dr. Hegyi Ferenc)
gimnáziumi tanár
Budapest VIII. Mikszáth K. tér 1.

A-példány: KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T. 17-1/1956. Gépelt tisztázat Hegyi Fenc sajátkezű aláírásával. Hátoldalán a következő hivatali följegyzés: "Tudomásul szolgál. Irattárba. Tb. 1956. II. 6." - B-példány: MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Géppel írott másodpéldány saját kezű aláírás nélkül. Mellette az Országos Takarékpénztár VIII. kerületi fiókjának 1956. jan. 28-án kelt értesítése az összeg Hegyi Ferenc számára történt rendelkezésre bocsátásáról.

21. Igari Béla levele Hegyi Ferencnek Vértessomló, 1956. május 14.

Tisztelt tanár úr!

Értesültem, hogy a motorért a megyei tanács önnek kártérítést fizetett. Értesítem, [hogy] a városi bíróság részemre a motor kiadását rendelte el, melyet március 15-én meg is kaptam. A motort üzembe helyeztem [és] át akartam iratni a nevemre, de addig nem tudom, míg a tanár úrtól egy nyilatkozatot nem kapok, melyben részemre ruházza át a motor tulajdonjogát. Voltam Mucsi hadnagynál, ő azt mondta, hogy tanár úrtól vagy adás-vételi [szerződés] vagy egy nyilatkozat kell. Különbözik visszamenőleg minden jogtalan tulajdonossal adásvételi szerződést kell kötni és ez nekem nagyon sokba fog kerülni.

A motor forgalmi könyvét és igazoló lapját Dr. Kovács Lajos ügyvédől megkaptam, de ahhoz még a kért nyilatkozatra van szükségem, hogy a motort át tudjam iratni.

Amennyiben értesültem, hogy a tanár úr kárpótolva lett a motorért, így bátorodom felkérni, szíveskedjen részemre egy megfelelő nyilatkozatot[!] küldeni.

Vértessomló, új ház, 1956. V. 14-én

Igari Béla

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Sajátkezű levél vonalas füzetpapíron.

22. Hegyi Ferenc nyilatkozata Igari Béla részére Budapest, 1956. május 20.

Nyilatkozat

A Tatabányai Városi Bíróság 1956. III. 15-én kelt, B 178/1955/12 sz. utasításában elrendelte, hogy a nevemen szereplő, tőlem jogtalanul eltulajdonított és a Komárom Megyei Ügyészségtől zár alá vett motorkerékpárt **Igari Béla** vértessomlói lakosnak ki kell szolgáltatni, mivel a nevezett azt (1954. III. 25-én) jóhiszeműen vásárolta meg.

Hivatkozva a fenti sz. utasításra és **Igari Béla** folyó hó 14-én hozzám intézett kérésére ezennel kijelentem: készséggel hozzájárulok, hogy a fentemlített (DB 947 forgalmi rendszámú) 469735 motor- és alvázzszámú, 100 cm³-es NSU) motorkerékpárt a közlekedési rendészet előírásainak megfelelően Igari Béla vértessomlói lakos nevére átírják, feltéve, hogy 1) Komárom Megye Tanácsának Végrehajtóbizottsága, amely a motor-kerékpárral kapcsolatos kártérítési igényemet kielégítette, nem emel kifogást az átírás ellen, 2) az átírással és üzembehelyezéssel kapcsolatosan felmerülő minden költség és illeték nem engem terhel.

Budapest, 1956. május 20.

Tanúként:
Meggyes János
Bp., VIII. Mikszáth K. tér 1.
Szőnyi László
Bp., VIII. Mikszáth Kálmán tér 1

Dr. Hegyi Ferenc
Dr. Hegyi Ferenc
gimnáziumi tanár
Budapest VIII. Mikszáth K. tér 1.

MPRKL, Hegyi Ferenc hagyatéka, Iratok, 1. tétel. Gépelt másodpéldány Hegyi Ferenc, Meggyes János és Szőnyi László aláírásaival.

23. A Komárom Megyei Tanács VB nyilatkozata Igari Béla részére Tatabánya, 1956. július 14.

Komárom Megye Tanácsa V. B. Elnökétől
Tatabánya-Újváros
T. 17-1/5/1956. sz.

Tárgy: Hozzájárulás a D. B. 947. számú motorkerékpár átírásához

Igari Béla részére
Vértessomló
Újház

Kérelmére hozzájárulok ahhoz, hogy a dr. Hegyi Ferenc budapesti lakos egykori tulajdonát képező N.S.U. 100 cm³-es D. B. 947-es rendszámú motorkerékpár nevére átírást nyerjen.

Kijelentem, hogy a Tatabányai Városi Bíróság előtt B. 178/1955/10. szám alatt lefolytatott eljárás során a motorkerékpár egykori tulajdonosával kötött kártalanítási megállapodás folyományaként a fentebb megnevezett motorkerékpárra a Megyei Tanács Végrehajtóbizottsága nem tart igényt.

Tatabánya, 1956. évi július hó 14-én.

Dr. Horváth József
Dr. Horváth József
elnökhelyettes

A levél eredeti példányát átvettem:
Tatabánya, 1956. VIII. 14-én Igari Béla

KEMÖL, Komárom Megyei Tanács VB Titkárság iratai, T-17-1/1956. Gépelt másodpéldány Horváth József és Igari Béla aláírásaival. Hátlapján a kezelésre vonatkozó megjegyzések: "1. Félnek közvelenül kiadva. 2. ltt."

Címkék:

[Pázmány Péter Tudományegyetem](#) ^[3]

[Kereskedelmi Minisztérium](#) ^[4]

[Komárom megyei Tanács](#) ^[5]

[piarista rendtartomány](#) ^[6]

[Tata](#) ^[7]

Kiadás: 2. évfolyam (2002) 3. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hegyi_tanar_ur_motorja_es_a_tatai_piarista_rendhaz_1950_evi_felszamolasa.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/hegyi_tanar_ur_motorja_es_a_tatai_piarista_rendhaz_1950_evi_felszamolasa.html

[2] https://www.archivnet.hu/././images/galeria/1539_orig.jpg

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/pazmany-peter-tudomanyegyetem>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kereskedelmi-miniszterium>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/komarom-megyei-tanacs>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/piarista-rendtartomany>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/tata>